

LATINSKI JEZIK

Ispitni katalog
za državnu maturu
u školskoj godini 2022./2023.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

ISPITNI KATALOG ZA **DRŽAVNU Maturu** U ŠKOLSKOJ GODINI 2022./2023.
LATINSKI JEZIK

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

SADRŽAJ

UVOD	5
1. VIŠA RAZINA ISPITA	7
1.1. PODRUČJA ISPITIVANJA	7
1.2. OBRAZOVNI ISHODI	7
1.3. STRUKTURA ISPITA	11
1.4. TEHNIČKI OPIS ISPITA	14
1.4.1. TRAJANJE ISPITA	14
1.4.2. IZGLED ISPITA I NAČIN RJEŠAVANJA	14
1.4.3. PRIBOR	14
1.5. OPIS BODOVANJA	15
1.5.1. VREDNOVANJE PRVE ISPITNE CJELINE	15
1.5.2. VREDNOVANJE DRUGE ISPITNE CJELINE	15
1.5.3. VREDNOVANJE TREĆE ISPITNE CJELINE	15
1.6. PRIMJERI ZADATAKA	16
1.6.1. PRIMJER ZADATKA VIŠESTRUKOGA IZBORA	16
1.6.2. PRIMJER ZADATKA KRATKOGA ODGOVORA	17
1.7. PRIPREMA ZA ISPIT	18
DODATCI ZA VIŠU RAZINU ISPITA	19
2. OSNOVNA RAZINA ISPITA	24
2.1. PODRUČJA ISPITIVANJA	24
2.2. OBRAZOVNI ISHODI	25
2.3. STRUKTURA ISPITA	28
2.4. TEHNIČKI OPIS ISPITA	30
2.4.1. TRAJANJE ISPITA	30
2.4.2. IZGLED ISPITA I NAČIN RJEŠAVANJA	30
2.4.3. PRIBOR	30
2.5. OPIS BODOVANJA	31
2.5.1. VREDNOVANJE PRVE ISPITNE CJELINE	31
2.5.2. VREDNOVANJE DRUGE ISPITNE CJELINE	31
2.6. PRIMJERI ZADATAKA	32
2.6.1. PRIMJER ZADATKA VIŠESTRUKOGA IZBORA	32
2.6.2. PRIMJER ZADATKA KRATKOGA ODGOVORA	33
2.7. PRIPREMA ZA ISPIT	34
DODATCI ZA OSNOVNU RAZINU ISPITA	35

Napomena:

Ispitni materijali iz Latinskoga jezika pisani su prema Hrvatskome pravopisu Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (<http://www.ihjj.hr>, 2013.).
U obrazovnim ishodima preuzetim iz kurikuluma napravljene su jezične korekcije sukladno normi hrvatskoga standardnog jezika.

UVOD

Latinski je jezik izborni predmet državne mature, a učenici klasičnih gimnazija mogu prema osobnome izboru kao obvezatni ispit državne mature umjesto ispita iz stranoga jezika polagati ispit iz Latinskoga ili Grčkoga jezika.

Ispitni katalog za državnu maturu iz Latinskoga jezika temeljni je dokument ispita u kojemu su navedeni i objašnjeni sadržaji, kriteriji te načini ispitivanja i vrednovanja znanja u školskoj godini 2022./2023. Pristupnici mogu polagati višu ili osnovnu razinu ispita.

Viša razina ispita iz Latinskoga jezika usklađena je s odobrenim kurikulumom početnoga učenja latinskoga jezika u klasičnim gimnazijama za nastavni predmet Latinski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj¹.

Osnovna razina ispita iz Latinskoga jezika usklađena je s odobrenim kurikulumom za nastavni predmet Latinski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj² za dvogodišnje učenje latinskoga jezika u općim, prirodoslovnim i prirodoslovno-matematičkim te jezičnim gimnazijama.

Ispitni katalog iz Latinskoga jezika podijeljen je na dva dijela. Oba dijela kataloga odnose se na razine ispita i sadrže po sedam poglavlja:

1. Područja ispitivanja
2. Obrazovni ishodi
3. Struktura ispita
4. Tehnički opis ispita
5. Opis bodovanja
6. Primjeri zadataka
7. Priprema za ispit.

U prvome i drugome poglavlju navedeno je što se ispituje u ispitu. U prvome poglavlju navedena su područja ispitivanja, a u drugome ključna znanja i vještine koje pristupnik treba usvojiti.

U trećemu, četvrtome i petome poglavlju opisani su način ispitivanja, struktura i oblik ispita, vrste zadataka te način rješavanja i vrednovanja zadataka i ispitnih cjelina. Također, za višu razinu navedeni su autori **na čijim će se tekstovima ispitati razumijevanje teksta u drugoj i trećoj ispitnoj cjelini.**

U šestome poglavlju navedeni su primjeri zadataka s detaljnim objašnjenjem, a u sedmome poglavlju objašnjeno je na koji se način treba pripremiti za ispit.

Na kraju prvoga dijela ispitnoga kataloga navedene su odabrane izreke, poslovice i kratice koje pristupnik treba znati kako bi mogao uspješno položiti ispit na višoj razini, a na kraju

¹ NN, br. 7/19 (22. 1. 2019.), Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Latinski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj

² NN, br. 7/19 (22. 1. 2019.), Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Latinski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj

drugoga dijela ispitnoga kataloga navedene su odabrane izreke, poslovice i kratice koje pristupnik treba znati kako bi mogao uspješno položiti ispit na osnovnoj razini.

1. VIŠA RAZINA ISPITA

1.1. PODRUČJA ISPITIVANJA

Ciljevi ispita državne mature iz Latinskoga jezika kao klasičnoga jezika su:

- provjera razumijevanja teksta pisanoga latinskim jezikom te provjera ovladanosti jezičnom strukturom latinskoga jezika i usvojenosti vokabulara
- provjera razumijevanja konteksta latinskoga teksta te njegove poruke
- provjera prepoznavanja i razumijevanja utjecaja latinskoga jezika u društvu kroz povijest do danas.

Ispitom državne mature iz Latinskoga jezika na višoj razini provjeravaju se sljedeća ključna znanja i vještine koje proizlaze iz triju područja ispitivanja:

1. *Jezična pismenost* – provjerava se ovladanost jezičnom strukturom latinskoga jezika uz sposobnost prepoznavanja i povezivanja gramatičkih kategorija u hrvatskome jeziku i usvojenost vokabulara i leksičkih kompetencija uz razumijevanje riječi latinskoga podrijetla i njihove primjene
2. *Iskustvo teksta i komunikacija* – provjerava se sposobnost razumijevanja i prevođenja izvornoga teksta pisanoga latinskim jezikom i poznavanje rimske književnosti te kulturno-povijesnih i općih civilizacijskih okolnosti u kojima su pojedini tekstovi nastali
3. *Civilizacija i baština* – provjerava se poznavanje civilizacijskoga konteksta u kojemu se latinski jezik upotrebljava (rimske kulture, civilizacije i baštine).

1.2. OBRAZOVNI ISHODI

U ovome su poglavlju za svako područje ispitivanja navedeni obrazovni ishodi odnosno konkretni opisi onoga što pristupnik mora znati i razumjeti da bi ostvario željeni rezultat u ispitu državne mature iz Latinskoga jezika na višoj razini.

PODRUČJE: *Jezična pismenost*

Ovladanost jezičnom strukturom latinskoga jezika uz sposobnost prepoznavanja i povezivanja gramatičkih kategorija u hrvatskome jeziku i usvojenost vokabulara i leksičkih kompetencija uz razumijevanje riječi latinskoga podrijetla i njihove primjene podrazumijevaju da pristupnik zna potpodručja i obrazovne ishode navedene u tablici 1.

Tablica 1. Razrada obrazovnih ishoda unutar područja Jezična pismenost

1. PODRUČJE JEZIČNA PISMENOST		
POTPODRUČJE	OBRAZOVNI ISHODI IZ KURIKULUMA	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
1.1. Gramatika	1.1.1. Vlada pravilima čitanja i pisanja te pravilnoga naglašavanja latinskih riječi. (SŠ (2) LJ A.1.1.)	<ul style="list-style-type: none"> primijeniti pravila klasičnoga i tradicionalnoga izgovora odrediti mjesto naglaska u riječi
	1.1.2. Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose. (SŠ (2) LJ A.1.2.)	<ul style="list-style-type: none"> prepoznati na primjeru oblik imenice, pridjeva, zamjenice, brojeva, priloga, glagola, sintagme definirati oblik imenice, pridjeva, zamjenice, brojeva, priloga, glagola, sintagme preoblikovati imenicu, pridjev, zamjenicu, broj, prilog, glagol, sintagmu primijeniti u rečenici oblik imenice, pridjeva, zamjenice, brojeva, priloga, glagola, sintagme
	1.1.3. Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje složene i složnije gramatičke oblike riječi i njihove odnose. (SŠ (2) LJ A.2.2.)	<ul style="list-style-type: none"> prepoznati na primjeru konstrukcije (ACI, NCI, PKA, PKP, AA) raščlaniti na dijelove konstrukcije (ACI, NCI, PKA, PKP, AA) prepoznati na primjeru zavisne rečenice (vremenske, uzročne, zahtjevne, posljedične, pogodbene, dopusne)
	1.1.4. Pravilno skandira pjesničke metre. (SŠ (2) LJ A.2.1.)	<ul style="list-style-type: none"> prepoznati na primjeru daktilski heksametar i elegijski distih prepoznati shemu daktilskoga heksametra i elegijskoga distiha
1.2. Vokabular	1.2.1. Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz izvornih tekstova i riječi latinskoga podrijetla. (SŠ (2) LJ A.4.1.)	<ul style="list-style-type: none"> navesti rječnički oblik, značenje riječi, sinonime i antonime odabrati rječnički oblik, značenje riječi, sinonime i antonime

PODRUČJE: Iskustvo teksta i komunikacija

Sposobnost razumijevanja i prevođenja izvornoga teksta pisanoga latinskim jezikom i poznavanje rimske književnosti te kulturno-povijesnih i općih civilizacijskih okolnosti u kojima su pojedini tekstovi nastali podrazumijevaju da pristupnik zna potpodručja i obrazovne ishode navedene u tablici 2.

Tablica 2. Razrada obrazovnih ishoda unutar područja Iskustvo teksta i komunikacija

2. PODRUČJE ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA		
POTPODRUČJE	OBRAZOVNI ISHODI IZ KURIKULUMA	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
2.1. Odnosi	2.1.1. Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenici i/ili tekstu. (SŠ (2) LJ B.3.1.)	<ul style="list-style-type: none"> prepoznati i imenovati funkcije riječi odrediti odnose unutar rečenice odrediti odnose među rečenicama
2.2. Razumijevanje teksta	2.2.1. Razumije i objašnjava izvorni latinski tekst. (SŠ (2) LJ B.4.3.)	<ul style="list-style-type: none"> razumjeti sadržaj ili poruku teksta prevesti riječ, dio rečenice ili rečenicu uz pomoć komentara

2. PODRUČJE ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA		
POTPODRUČJE	OBRAZOVNI ISHODI IZ KURIKULUMA	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
2.3. Književnost	2.3.1. Izdvaja i opisuje osnovna obilježja historiografije, retorike i lirske poezije. (SŠ (2) LJ B.2.2.)	<ul style="list-style-type: none"> ♦ prepoznati povijesne i civilizacijske okolnosti povezane s tekstom ♦ navesti književna razdoblja i njihova obilježja ♦ navesti i razlikovati obilježja književnih vrsta ♦ navesti i svrstati autore po razdobljima ♦ prepoznati i imenovati važne podatke iz autorova života i njegova djela ♦ uočavati bitna obilježja strukture djela i navesti njegov sadržaj
	2.3.2. Izdvaja i opisuje obilježja pjesničkoga (epskoga i lirskoga) jezika i stila te proznih tekstova Augustova doba. (SŠ (2) LJ B.3.2.)	<ul style="list-style-type: none"> ♦ prepoznati povijesne i civilizacijske okolnosti povezane s tekstom ♦ navesti književna razdoblja i njihova obilježja ♦ navesti i razlikovati obilježja književnih vrsta ♦ navesti i svrstati autore po razdobljima ♦ prepoznati i imenovati važne podatke iz autorova života i njegova djela ♦ uočavati bitna obilježja strukture djela i navesti njegov sadržaj
	2.3.3. Uočava i povezuje obilježja jezika i stila književnosti kasne antike, postklasičnoga razdoblja, kršćanske literature i hrvatskih latinista. (SŠ (2) LJ B.4.2.)	<ul style="list-style-type: none"> ♦ prepoznati povijesne i civilizacijske okolnosti povezane s tekstom ♦ navesti književna razdoblja i njihova obilježja ♦ navesti i razlikovati obilježja književnih vrsta ♦ navesti i svrstati autore po razdobljima ♦ prepoznati i imenovati važne podatke iz autorova života i njegova djela ♦ uočavati bitna obilježja strukture djela i navesti njegov sadržaj
	2.3.4. Komentira, diskutira i zaključuje o pojmovima rimske književnosti. (SŠ (2) LJ B.4.4.)	<ul style="list-style-type: none"> ♦ prepoznati i navesti karakteristike jezika i stila autora ♦ prepoznati stilsku figuru u tekstu ♦ povezati poznate sentencije s njihovim autorima

PODRUČJE: *Civilizacija i baština*

Poznavanje civilizacijskoga konteksta u kojemu se latinski jezik upotrebljava (rimске kulture, civilizacije i baštine) podrazumijeva da pristupnik zna potpodručja i obrazovne ishode navedene u tablici 3.

Tablica 3. Razrada obrazovnih ishoda unutar područja Civilizacija i baština

3. PODRUČJE CIVILIZACIJA I BAŠTINA		
POTPODRUČJE	OBRAZOVNI ISHODI IZ KURIKULUMA	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
3.1. Rimska civilizacija	3.1.1. Nabraja, smješta i uspoređuje pojmove povezane s rimskom poviješću. (SŠ (2) LJ C.1.1.)	<ul style="list-style-type: none">imenovati, opisati i usporediti ključna imena i događaje povezane s rimskim mitovima, legendama i povijestiimenovati službe i uloge u organizaciji rimskoga društvaprepoznati termine povezane s organizacijom rimske vojske
	3.1.2. Nabraja, smješta i povezuje pojmove iz rimskoga svakodnevnog života. (SŠ (2) LJ C.2.1.)	<ul style="list-style-type: none">navesti terminologiju i razlikovati obilježja rimske svakodnevice (obitelj, stanovanje, odjeća, obrazovanje, kalendar, religija)
	3.1.3. Prepoznaje najvažnije građevine u Rimu i opisuje njihovu namjenu. (SŠ (2) LJ C.2.2.)	<ul style="list-style-type: none">imenovati rimske građevine i povezati ih s njihovom namjenom
3.2. Antičko naslijeđe	3.2.1. Prepoznaje, uočava i uspoređuje utjecaj latinskoga jezika na hrvatski jezik i na druge jezike. (SŠ (2) LJ C.1.3.)	<ul style="list-style-type: none">prepoznati, razumjeti i upotrijebiti suvremene riječi latinskoga podrijetla
	3.2.2. Opisuje, komentira i diskutira o utjecaju Rima na razvoj civilizacije u našim krajevima. (SŠ (2) LJ C.1.4.)	<ul style="list-style-type: none">prepoznati pojmove povezane s crkvenim, pravnim, znanstvenim ili umjetničkim aspektom rimske baštine
	3.2.3. Komentira, diskutira i zaključuje o ulozi latinskoga jezika kao mosta između antike, srednjega vijeka i kasnijih razdoblja. (SŠ (2) LJ C.4.2.)	<ul style="list-style-type: none">navesti i upotrijebiti latinske izreke, poslovice i kratice koje se danas upotrebljavaju

1.3. STRUKTURA ISPITA

Ispit državne mature iz Latinskoga jezika na višoj razini sastoji se od triju ispitnih cjelina koje sadrže ukupno **70 zadataka**. U ispitni je moguće ostvariti 70 bodova. Prva ispitna cjelina sadrži zadatke koji nisu međusobno povezani zajedničkim tekstom ili rečenicom, a druga i treća ispitna cjelina sadrže zadatke koji su vezani za polazni tekst.

U drugoj i trećoj ispitnoj cjelini razumijevanje teksta ispituje se na dvama tekstovima od kojih je jedan prozni, a drugi u stihu.

U školskoj godini 2022./2023. autori na čijim će se tekstovima moći ispitati razumijevanje teksta u drugoj i trećoj ispitnoj cjelini jesu Cezar, Ciceron, Ovidije i Vergilije.

U sljedećim tablicama detaljno je opisana struktura cjelokupnoga ispita i svake ispitne cjeline.

U tablici 4. prikazani su područja ispitivanja, broj zadataka, broj bodova te zastupljenost u ispitni.

Tablica 4. Struktura cjelokupnoga ispita

PODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA	ZASTUPLJENOST U ISPITU (%)
<i>Iskustvo teksta i komunikacija</i>	40	40	57
<i>Jezična pismenost</i>	15	15	21,5
<i>Civilizacija i baština</i>	15	15	21,5
UKUPNO	70	70	100

U tablici 5. prikazana je struktura ispitne knjižice prema području ispitivanja te prema broju i vrsti zadataka u ispitni.

Tablica 5. Struktura ispitne knjižice prema području ispitivanja te prema broju i vrsti zadataka

PODRUČJE	VRSTA ZADATAKA		UKUPNO
	Zadatci višestrukoga izbora	Zadatci kratkoga odgovora	
Iskustvo teksta i komunikacija	40	0	40
Jezična pismenost	7	8	15
Civilizacija i baština	7	8	15
UKUPNO	54	16	70

Prva ispitna cjelina – nevezani zadatci

Prva ispitna cjelina sadrži 22 zadatka koji nisu međusobno povezani zajedničkim tekstom ili rečenicom. U toj su ispitnoj cjelini svi zadatci višestrukoga izbora. Tom ispitnom cjelinom ispituju se razumijevanje teksta, književnost, vokabular te rimska civilizacija i antičko naslijeđe.

Tablica 6. Struktura prve ispitne cjeline

PODRUČJE	VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA	UKUPNI BROJ BODOVA
Iskustvo teksta i komunikacija	zadatci višestrukoga izbora	8	8
Jezična pismenost	zadatci višestrukoga izbora	7	7
Civilizacija i baština	zadatci višestrukoga izbora	7	7
UKUPNO		22	22

Druga ispitna cjelina – zadatci vezani za prozni tekst

Druga ispitna cjelina sadrži izvorni latinski prozni tekst za koji su vezana 24 zadatka. Prvih šesnaest zadataka višestrukoga su izbora, a ostalih osam zadataka kratkoga su odgovora. Ovom ispitnom cjelinom ispituju se razumijevanje teksta, gramatika, književnost i poznavanje civilizacijskoga konteksta.

Tablica 7. Struktura druge ispitne cjeline

PODRUČJE	VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA	UKUPNI BROJ BODOVA
Iskustvo teksta i komunikacija	zadatci višestrukoga izbora	16	16
Jezična pismenost	zadatci kratkoga odgovora	4	4
Civilizacija i baština	zadatci kratkoga odgovora	4	4
UKUPNO		24	24

Treća ispitna cjelina – zadatci vezani za tekst u stihovima

Treća ispitna cjelina sadrži izvorni latinski tekst u stihovima za koji su vezana 24 zadatka. Prvih šesnaest zadataka višestrukoga su izbora, a ostalih osam zadataka kratkoga su odgovora. Tom ispitnom cjelinom ispituju se razumijevanje teksta, gramatika, književnosti i poznavanje civilizacijskoga konteksta.

Tablica 8. *Struktura treće ispitne cjeline*

PODRUČJE	VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA	UKUPNI BROJ BODOVA
<i>Iskustvo teksta i komunikacija</i>	zadatci višestrukoga izbora	16	16
<i>Jezična pismenost</i>	zadatci kratkoga odgovora	4	4
<i>Civilizacija i baština</i>	zadatci kratkoga odgovora	4	4
UKUPNO		24	24

1.4. TEHNIČKI OPIS ISPITA

Tehnički opis ispita podrazumijeva trajanje ispita, izgled i način rješavanja ispita te pribor za rješavanje ispita.

1.4.1. Trajanje ispita

Ispit državne mature iz Latinskoga jezika na višoj razini traje **120 minuta** bez stanke.

Pristupnik može samostalno rasporediti vrijeme rješavanja prve, druge i treće ispitne cjeline.

Vremenik provedbe bit će objavljen na mrežnoj stranici Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (www.ncvvo.hr).

1.4.2. Izgled ispita i način rješavanja

Pristupnici dobivaju sigurnosnu vrećicu u kojoj su ispitna knjižica, list za odgovore i listovi za koncept (odvojeni od ispitne knjižice). Sadržaj listova za koncept **neće** se bodovati.

Važno je pažljivo pročitati tekst općih uputa i tekst uputa za rješavanje zadataka i označavanje točnih odgovora.

Uz svaku vrstu zadataka priložena je uputa za rješavanje. Važno je pažljivo pročitati te upute jer je u njima naznačen i način označavanja točnih odgovora.

Primjeri uputa za rješavanje pojedinih vrsta zadataka nalaze se u poglavlju *Primjeri zadataka*.

U zadacima zatvorenoga tipa (zadatci višestrukoga izbora) pristupnik mora označiti točne odgovore znakom X na listu za odgovore. Ako pristupnik označi više od jednoga odgovora, zadatak će se bodovati s 0 (nula) bodova bez obzira na to što je među označenima i točan odgovor.

U zadacima kratkoga odgovora pristupnik mora odgovoriti kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom) na za to predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici. Ako pristupnik pogriješi, treba precrtati netočan odgovor, staviti ga u zagradu, napisati točan odgovor i staviti paraf (isključivo skraćeni potpis, a ne puno ime i prezime) pokraj točnoga odgovora.

1.4.3. Pribor

Tijekom pisanja ispita dopušteno je upotrebljavati isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom. Nije dopušteno upotrebljavati rječnike, gramatičke sažetke ni ostala pomagala.

1.5. OPIS BODOVANJA

Pristupnik u ispitu može ostvariti **70 bodova**.

Svaki točno označen odgovor na listu za odgovore u zadacima višestrukoga izbora donosi jedan bod. Uspješnim rješavanjem tih zadataka pristupnik može ostvariti 54 boda.

Svaki točan odgovor u zadacima kratkoga odgovora donosi jedan bod. Uspješnim rješavanjem tih zadataka pristupnik može ostvariti 16 bodova.

Opis bodovanja prema vrsti zadataka prikazan je u tablici 9.

Tablica 9. Opis bodovanja prema vrsti zadataka

Zadaci višestrukoga odgovora	1 bod – točan odgovor 0 bodova – netočan odgovor ili nije označen odgovor ili su označeni dva i više odgovora
Zadaci kratkoga odgovora	1 bod – točan odgovor 0 bodova – djelomično točan odgovor, netočan odgovor ili izostanak odgovora

1.5.1. Vrednovanje prve ispitne cjeline

Točan odgovor na svaki zadatak u prvoj ispitnoj cjelini donosi jedan bod.

U prvoj ispitnoj cjelini moguće je ostvariti ukupno **22** boda.

1.5.2. Vrednovanje druge ispitne cjeline

Točan odgovor na svaki zadatak u drugoj ispitnoj cjelini donosi jedan bod.

U drugoj ispitnoj cjelini moguće je ostvariti ukupno **24** boda.

1.5.3. Vrednovanje treće ispitne cjeline

Točan odgovor na svaki zadatak u trećoj ispitnoj cjelini donosi jedan bod.

U trećoj ispitnoj cjelini moguće je ostvariti ukupno **24** boda.

1.6. PRIMJERI ZADATAKA

U ovome poglavlju navedeni su primjeri zadataka. Uz svaki primjer zadatka navedena je uputa za rješavanje tih zadataka, točan odgovor, područje ispitivanja, potpodručje ispitivanja, obrazovni ishod koji se tim zadatkom ispituje te način bodovanja.

1.6.1. Primjer zadatka višestrukoga izbora

Zadatak višestrukoga izbora sastoji se od upute (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu), osnove (u kojoj je postavljen zadatak) te četiriju ponuđenih odgovora od kojih je jedan točan.

Uputa za rješavanje zadataka višestrukoga izbora glasi:

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Zadatak:

Koja od sljedećih riječi **ne potječe** iz latinskoga jezika?

- A. infekcija
- B. pandemija
- C. respirator
- D. virus

TOČAN ODGOVOR: B

PODRUČJE ISPITIVANJA: 3. *Civilizacija i baština*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: 3.2. *Antičko naslijeđe*

OBRAZOVNI ISHOD: 3.2.1. Prepoznaje, uočava i uspoređuje utjecaj latinskoga jezika na hrvatski jezik i na druge jezike. (SŠ (2) LJ C.1.3.)

BODOVANJE: 1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili nije označen odgovor ili su označeni dva i više odgovora

1.6.2. Primjer zadatka kratkoga odgovora

Zadatak kratkoga odgovora sastoji se od upute (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu) i osnove (najčešće pitanja) u kojoj je zadano što pristupnik treba odgovoriti.

Uputa za rješavanje zadataka kratkoga odgovora glasi:

U sljedećim zadatcima odgovorite kratkim odgovorom (riječu ili s nekoliko riječi).

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Zadatak:

Stabat mater dolorosa.

Kako glasi akuzativ podcrtane sintagme?

TOČAN ODGOVOR: matrem dolorosam

PODRUČJE ISPITIVANJA: 1. *Jezična pismenost*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: 1.1. *Gramatika*

OBRAZOVNI ISHOD: 1.1.2. Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose. (SŠ (2) LJ A.1.2.)

BODOVANJE: 1 bod – točan odgovor

0 bodova – djelomično točan odgovor, netočan odgovor ili izostanak odgovora

1.7. PRIPREMA ZA ISPIT

Popis obrazovnih ishoda za svako područje ispitivanja i tematsku cjelinu pristupnicima može služiti kao provjera usvojenoga znanja.

Dobro poznavanje načina ispitivanja znatno će pomoći pristupnicima da uspješno riješe zadatke u ispitu.

Pristupnicima se savjetuje:

- proučavanje područja ispitivanja te primjera zadataka
- rješavanje oglednih ispita
- proučavanje ispitnoga kataloga.

Literaturu za pripremu ispita iz Latinskoga jezika čine svi udžbenici i priručnici koje je odobrilo Ministarstvo znanosti i obrazovanja.

Pristupnici se za državnu maturu također mogu pripremati proučavajući sve tekstove onih autora čija djela mogu biti u ispitu.

Izvorni latinski tekstovi dostupni su na: www.thelatinlibrary.com ili www.fh-augsburg.de/~harsch/augustana.html te na aplikaciji SPQR.

Način polaganja ispita državne mature kao i mjere koje se izriču u slučaju nedozvoljenoga ponašanja učenika propisani su Pravilnikom o polaganju državne mature (Narodne novine, 1/13, 41/19, 127/19, 55/20, 53/21 i 126/21).

DODATCI ZA VIŠU RAZINU ISPITA

Popis odabranih izreka i poslovice

Ovaj prilog sadrži popis izreka i poslovice koje pristupnici trebaju znati i koje se mogu ispitivati u ispitu državne mature iz Latinskoga jezika na višoj razini. Podrazumijeva se da pristupnik razumije njihov kontekst i okolnosti u kojima su izreka ili poslovica danas primjenjive. Ako je riječ o izrekama koje su citati nekoga od važnijih autora koji pripadaju razdobljima navedenima u kurikulumu, od pristupnika se, osim razumijevanja značenja i upotrebe, očekuje da ih prepozna kao citate i da zna tko je njihov autor.

1. A limine.	23. Ave, Caesar/imperator,
morituri te salutant.
2. A priori.	24. Bis dat, qui cito dat.
3. Ab initio.	25. Bona fide.
4. Ab ovo usque ad mala.	26. Carpe diem.
5. Ab ovo.	27. Casus belli.
6. Ad acta.	28. Ceterum censeo
Carthaginem esse delendam.
7. Ad bestias.	29. Circulus vitiosus.
8. Ad hoc.	30. Condicio sine qua non.
9. Ad Kalendas Graecas.	31. Contra bonos mores.
10. Ad litteram.	32. Coram publico.
11. Ad metalla.	33. Corpus delicti.
12. Ad personam.	34. Cui bono?
13. Ad rem.	35. Cum grano salis.
14. Addenda et corrigenda.	36. De facto.
15. Age, quod agis.	37. De gustibus non disputandum est.
16. Alea iacta est.	38. De iure.
17. Alma mater.	39. Deus ex machina.
18. Aquila non capit muscas.	40. Dignum laude virum Musa vetat mori.
19. Arti musices.	41. Divide et impera.
20. Audaces fortuna iuvat.	42. Dulce et decorum est pro patria mori.
21. Audiatur et altera pars.	
22. Aurora Musis amica.	

43. Duobus litigantibus tertius gaudet.
44. Eo ipso.
45. Errare humanum est.
46. Etiam tu, mi fili!
47. Ex abrupto.
48. Ex aequo et bono.
49. Ex lege.
50. Ex officio.
51. Exegi monumentum aere perennius.
52. Exempli gratia.
53. Expressis verbis.
54. Fama volat, scripta manent.
55. Festina lente.
56. Fiat iustitia, pereat mundus.
57. Graecia capta ferum victorem
cepit et artes intulit agresti Latio.
58. Hannibal ad portas.
59. Hic et nunc.
60. Hic Rhodus, hic salta.
61. Hoc loco.
62. Hoc sensu.
63. Hodie mihi, cras tibi.
64. Homo novus.
65. Honores mutant mores.
66. Honoris causa.
67. Horribile visu.
68. In absentia.
69. In continuo.
70. In dubio pro reo.
71. In flagranti.
72. In margine.
73. In medias res.
74. In memoriam.
75. In praesentia.
76. In silvam ligna ferre.
77. In spe.
78. Incidit in Scyllam,
qui vult vitare Charybdim.
79. Iniuriam qui facturum est, iam fecit.
80. Inter nos.
81. Inter partes.
82. Inter vivos.
83. Ipse dixit.
84. Ipso facto.
85. Ipso iure.
86. Labor omnia vincit.
87. Laconica brevis.
88. Lapsus calami.
89. Lapsus linguae.
90. Laudator temporis acti.
91. Lege artis.
92. Licentia poetica.
93. Lupus in fabula.
94. Mala fide.
95. Manu propria.
96. Manus manum lavat.
97. Margaritae ante porcos.
98. Mel in ore, fel in corde.
99. Mens sana in corpore sano.
100. Modus vivendi.
101. Mortis causa.
102. Mutatis mutandis.
103. Naturalia non sunt turpia.
104. Ne quid nimis.

105. Nec Hercules contra duos.
 106. Nihil agenti dies longus est.
 107. Nihil obstat.
 108. Noli turbare/tangere circulos meos.
 109. Nomina sunt odiosa.
 110. Non bene pro toto
 libertas venditur auro.
 111. Non omnis moriar.
 112. Non plus ultra.
 113. Non quis, sed quid.
 114. Non sequitur.
 115. Nosce te ipsum.
 116. Nulla dies sine linea.
 117. Nulla regula sine exceptione.
 118. O tempora, o mores!
 119. Obliti privatorum publica curate.
 120. Omne vivum ex ovo.
 121. Omnia praeclara rara.
 122. Pacta sunt servanda.
 123. Panem et circenses.
 124. Parce tempori.
 125. Pars pro toto.
 126. Per acclamationem.
 127. Per aspera ad astra.
 128. Periculum in mora.
 129. Persona (non) grata.
 130. Piscem natare doces.
 131. Pleno titulo.
 132. Pollice presso.
 133. Pollice verso.
 134. Post festum.
 135. Post nubila Phoebus.
 136. Primus inter pares.
 137. Principiis obsta.
 138. Pro domo sua.
 139. Pro et contra.
 140. Pro forma.
 141. Quid pro quo.
 142. Qui tacet, consentire videtur.
 143. Quidquid id est, timeo Danaos
 et dona ferentes.
 144. Quod licet Iovi, non licet bovi.
 145. Quod nocet, saepe docet.
 146. Quorum (praesentia sufficit).
 147. Quot linguas calles, tot homines vales.
 148. Quousque tandem?
 149. Relata refero.
 150. Rem tene, verba sequentur.
 151. Repetitio est mater studiorum.
 152. Res nullius.
 153. Res, non verba.
 154. Ridendo dicere verum.
 155. Sapienti sat.
 156. Saxa loquuntur.
 157. Sero venientibus ossa.
 158. Si duo faciunt idem, non est idem.
 159. Si tacuisses, philosophus mansisses.
 160. Sine ira et studio.
 161. Sit tibi terra levis.
 162. Sit venia verbo.
 163. Status/In statu quo ante.
 164. Stricto sensu.
 165. Sua sponte.
 166. Sub iudice.

167. Sub poena.	178. Ut desint vires, tamen
est laudanda voluntas.
168. Sub rosa.	179. Vade mecum.
169. Sui generis.	180. Varietas delectat.
170. Sui iuris.	181. Venia docendi/legendi.
171. Suum cuique.	182. Vice versa.
172. Tabula rasa.	183. Vis maior.
173. Tacite.	184. Volens, nolens.
174. Tertium non datur.	185. Votum separatum.
175. Testis unus, testis nullus.	186. Vulpes pilum mutat, non mores.
176. Ubi tu Gaius, ego Gaia.	
177. Urbi et orbi.	

Popis odabranih kratica

Ovaj popis sadrži sve kratice koje pristupnici trebaju znati i koje se mogu ispitivati u ispitu državne mature iz Latinskoga jezika na višoj razini.

OSOBNNA IMENA

A. – Aulus	M. – Marcus
App. – Appius	P. – Publius
C. – Gaius	Q. – Quintus
Cn. – Gnaeus	S. ili Sex. – Sextus
D. – Decimus	T. – Titus
L. – Lucius	Ti. ili Tib. – Tiberius

OSTALE KRATICE

a. a. – ad acta
 add. – addenda
 A. D. – anno Domini
 a. m. – ante meridiem
 aed. – aedilis
 anon. – anonymus
 app. – appendix
 c. ili cap. – caput
 cca. – circa
 corr. – corrigenda
 cos. – consul
 dr. sc. – doctor scientiae
 ed. – editor
 e. g. – exempli gratia
 etc. – et cetera
 ex l. ili ex lib. – ex libris
 f. – filius
 ib. ili ibid. – ibidem
 id. – idem
 Id. – Idus
 i. e. – id est
 imp. – imperator
 K. ili Kal. – Kalendae
 l. ili lib. – liber
 l. c. ili loc. cit. – loco citato

l. s. – locus sigilli
 leg. – legatus
 m. p. – manu propria
 mr. sc. – magister scientiae
 n. – nota
 N. B. – nota bene
 Non. – Nonae
 non seq. – non sequitur
 op. c. ili op. cit. – opus citatum
 p. – pagina
 p. m. – post meridiem
 pont. max. – pontifex maximus
 pr. – praetor
 praef. – praefectus
 proc. – proconsul
 p. t. – pleno titulo
 s. – senatus
 sc. – scilicet
 S. P. Q. R. – senatus populusque Romanus
 tit. – titulus
 tr. pl. – tribunus plebis
 v. – vide
 vol. – volumen
 vs. – versus
 v. v. – vice versa

2. OSNOVNA RAZINA ISPITA

2.1. PODRUČJA ISPITIVANJA

Ciljevi ispita državne mature iz Latinskoga jezika kao klasičnoga jezika jesu:

- provjera razumijevanja teksta pisanoga latinskim jezikom te provjera ovladanosti jezičnom strukturom latinskoga jezika i usvojenosti vokabulara
- provjera razumijevanja konteksta latinskoga teksta te njegove poruke
- provjera prepoznavanja i razumijevanja utjecaja latinskoga jezika u društvu tijekom povijesti do danas.

Ispitom državne mature iz Latinskoga jezika na osnovnoj razini provjeravaju se sljedeća ključna znanja i vještine koje proizlaze iz triju područja ispitivanja:

1. *Jezična pismenost* – provjerava se ovladanost jezičnom strukturom latinskoga jezika uz sposobnost prepoznavanja i povezivanja gramatičkih kategorija u hrvatskome jeziku i usvojenost vokabulara i leksičkih kompetencija uz razumijevanje riječi latinskoga podrijetla i njihove primjene
2. *Iskustvo teksta i komunikacija* – provjerava se sposobnost razumijevanja i prevođenja prilagođenoga i izvornoga teksta pisanoga latinskim jezikom i poznavanje kulturno-povijesnih i općih civilizacijskih okolnosti u kojima su pojedini tekstovi nastali
3. *Civilizacija i baština* – provjerava se poznavanje civilizacijskoga konteksta u kojemu se latinski jezik upotrebljava (rimске kulture, civilizacije i baštine).

2.2. OBRAZOVNI ISHODI

U ovome su poglavlju za svako područje ispitivanja navedeni obrazovni ishodi odnosno konkretni opisi onoga što pristupnik mora znati i razumjeti da bi ostvario željeni rezultat u ispitivanju državne mature iz Latinskoga jezika na osnovnoj razini.

PODRUČJE: *Jezična pismenost*

Ovladanost jezičnom strukturom latinskoga jezika uz sposobnost prepoznavanja i povezivanja gramatičkih kategorija u hrvatskome jeziku i usvojenost vokabulara i leksičkih kompetencija uz razumijevanje riječi latinskoga podrijetla i njihove primjene podrazumijevaju da pristupnik zna potpodručja i obrazovne ishode navedene u tablici 1.

Tablica 1. Razrada obrazovnih ishoda unutar područja Jezična pismenost

1. PODRUČJE JEZIČNA PISMENOST		
POTPODRUČJE	OBRAZOVNI ISHODI IZ KURIKULUMA	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
1.1. Gramatika	1.1.1. Vlada pravilima čitanja i pisanja te pravilnoga naglašavanja latinskih riječi. (SŠ (2) LJ A.1.1.)	<ul style="list-style-type: none"> primijeniti pravila klasičnoga i tradicionalnoga izgovora odrediti mjesto naglaska u riječi
	1.1.2. Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje jednostavne i složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose. (SŠ (2) LJ A.2.1.)	<ul style="list-style-type: none"> prepoznati na primjeru oblik imenice, pridjeva, zamjenice, brojeva, priloga, glagola, sintagme definirati oblik imenice, pridjeva, zamjenice, brojeva, priloga, glagola, sintagme preoblikovati imenicu, pridjev, zamjenicu, broj, prilog, glagol, sintagmu primijeniti u rečenici oblik imenice, pridjeva, zamjenice, brojeva, priloga, glagola, sintagme prepoznati na primjeru i raščlaniti dijelove konstrukcije (ACI, NCI, PKA, PKP, AA)
1.2. Vokabular	1.2.1. Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova kao i latinizme u hrvatskome jeziku. (SŠ (2) LJ A.2.2.)	<ul style="list-style-type: none"> navesti značenje riječi, sinonime i antonime prepoznati značenje riječi, sinonime i antonime prepoznati, razumjeti i upotrijebiti suvremene riječi latinskoga podrijetla

PODRUČJE: *Iskustvo teksta i komunikacija*

Sposobnost razumijevanja i prevođenja prilagođenoga i izvornoga teksta pisanoga latinskim jezikom i poznavanje kulturno-povijesnih i općih civilizacijskih okolnosti u kojima su pojedini tekstovi nastali podrazumijevaju da pristupnik zna potpodručja i obrazovne ishode navedene u tablici 2.

Tablica 2. Razrada obrazovnih ishoda unutar područja Iskustvo teksta i komunikacija

2. PODRUČJE ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA		
POTPODRUČJE	OBRAZOVNI ISHODI IZ KURIKULUMA	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
2.1. Odnosi	2.1.1. Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenicama. (SŠ (2) LJ B.2.1.)	<ul style="list-style-type: none">♦ prepoznati i imenovati funkcije riječi♦ odrediti odnose unutar rečenice♦ odrediti odnose među rečenicama
2.2. Razumijevanje teksta	2.2.1. Razumije i objašnjava prilagođeni latinski tekst. (SŠ (2) LJ B.2.2.)	<ul style="list-style-type: none">♦ razumjeti sadržaj ili poruku teksta♦ prevesti riječ, dio rečenice ili rečenicu uz pomoć komentara

PODRUČJE: Civilizacija i baština

Poznavanje civilizacijskoga konteksta u kojemu se latinski jezik upotrebljava (rimске kulture, civilizacije i baštine) podrazumijeva da pristupnik zna potpodručja i obrazovne ishode navedene u tablici 3.

Tablica 3. Razrada obrazovnih ishoda unutar područja Civilizacija i baština

3. PODRUČJE CIVILIZACIJA I BAŠTINA		
POTPODRUČJE	OBRAZOVNI ISHODI IZ KURIKULUMA	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
3.1. Rimska civilizacija	3.1.1. Nabraja, smješta i povezuje ključne osobe, pojmove i događaje iz rimske povijesti. (SŠ (2) LJ C.1.1.)	<ul style="list-style-type: none"> imenovati, opisati i usporediti ključna imena i događaje povezane s rimskim mitovima, legendama i povijesti imenovati službe i uloge u organizaciji rimskoga društva
	3.1.2. Nabraja, smješta i povezuje pojmove povezane s izabranim temama. (SŠ (2) LJ C.2.1.)	<ul style="list-style-type: none"> navesti terminologiju i razlikovati obilježja rimske svakodnevice (obitelj, stanovanje, odjeća, obrazovanje, kalendar, religija) imenovati rimske građevine i povezati ih s njihovom namjenom navesti latinska odnosno hrvatska imena gradova i područja iz razdoblja staroga Rima na području Hrvatske i svijeta prepoznati termine povezane s organizacijom rimske vojske
3.2. Antičko naslijeđe	3.2.1. Nabraja, smješta i povezuje pojmove povezane s izabranim temama. (SŠ (2) LJ C.2.1.)	<ul style="list-style-type: none"> imenovati i smjestiti ostatke rimskih građevina u gradove ili područja gdje se nalaze navesti i upotrijebiti latinske izreke, poslovice i kratice koje se danas upotrebljavaju prepoznati pojmove povezane s crkvenim, pravnim, znanstvenim ili umjetničkim aspektom rimske baštine

2.3. STRUKTURA ISPITA

Ispit državne mature iz Latinskoga jezika na osnovnoj razini sastoji se od dviju ispitnih cjelina koje sadrže ukupno **55 zadataka**. U ispitni je moguće ostvariti **55 bodova**. Prva ispitna cjelina sadrži zadatke koji nisu međusobno povezani zajedničkim tekstom ili rečenicom, a druga ispitna cjelina sadrži zadatke koji su vezani za polazni tekst.

U drugoj ispitnoj cjelini razumijevanje teksta ispituje se na prilagođenome ili izvornome tekstu.

U sljedećim tablicama prikazana je struktura cjelokupnoga ispita i svake ispitne cjeline.

U tablici 4. prikazani su područja ispitivanja, broj zadataka, broj bodova te zastupljenost u ispitni.

Tablica 4. Struktura cjelokupnoga ispita

PODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA	ZASTUPLJENOST U ISPITU (%)
Iskustvo teksta i komunikacija	30	30	55
Jezična pismenost	15	15	27
Civilizacija i baština	10	10	18
UKUPNO	55	55	100

U tablici 5. prikazana je struktura ispitne knjižice prema području ispitivanja te prema broju i vrsti zadataka u ispitni.

Tablica 5. Struktura ispitne knjižice prema području ispitivanja te prema broju i vrsti zadataka

PODRUČJE	VRSTA ZADATAKA		UKUPNO
	Zadatci višestrukoga izbora	Zadatci kratkoga odgovora	
Iskustvo teksta i komunikacija	30	0	30
Jezična pismenost	5	10	15
Civilizacija i baština	5	5	10
UKUPNO	40	15	55

Prva ispitna cjelina – nevezani zadatci

Prva ispitna cjelina sadrži 20 zadataka koji nisu međusobno povezani zajedničkim tekstom ili rečenicom. U toj su ispitnoj cjelini svi zadatci višestrukoga izbora. Tom ispitnom cjelinom ispituju se razumijevanje teksta, vokabular te rimska civilizacija i antičko naslijeđe.

Tablica 6. Struktura prve ispitne cjeline

PODRUČJE	VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA	UKUPNI BROJ BODOVA
<i>Iskustvo teksta i komunikacija</i>	zadatci višestrukoga izbora	10	10
<i>Jezična pismenost</i>	zadatci višestrukoga izbora	5	5
<i>Civilizacija i baština</i>	zadatci višestrukoga izbora	5	5
UKUPNO		20	20

Druga ispitna cjelina – zadatci vezani za prozni tekst

Druga ispitna cjelina sadrži prilagođeni ili izvorni latinski prozni tekst za koji je vezano 35 zadataka. Prvih dvadeset zadataka višestrukoga su izbora, a ostalih petnaest zadataka kratkoga su odgovora. Tom ispitnom cjelinom ispituju se razumijevanje teksta, gramatika i poznavanje rimske civilizacije i antičkoga naslijeđa.

Tablica 7. Struktura druge ispitne cjeline

PODRUČJE	VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA	UKUPNI BROJ BODOVA
<i>Iskustvo teksta i komunikacija</i>	zadatci višestrukoga izbora	20	20
<i>Jezična pismenost</i>	zadatci kratkoga odgovora	10	10
<i>Civilizacija i baština</i>	zadatci kratkoga odgovora	5	5
UKUPNO		35	35

2.4. TEHNIČKI OPIS ISPITA

Tehnički opis ispita podrazumijeva trajanje ispita, izgled i način rješavanja ispita te pribor za rješavanje ispita.

2.4.1. Trajanje ispita

Ispit državne mature iz Latinskoga jezika na osnovnoj razini traje **100 minuta** bez stanke.

Pristupnik može samostalno rasporediti vrijeme rješavanja prve i druge ispitne cjeline.

Vremenik provedbe bit će objavljen na mrežnoj stranici Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (www.ncvvo.hr).

2.4.2. Izgled ispita i način rješavanja

Pristupnici dobivaju sigurnosnu vrećicu u kojoj su ispitna knjižica, list za odgovore i listovi za koncept (odvojeni od ispitne knjižice). Sadržaj listova za koncept **neće** se bodovati.

Važno je pažljivo pročitati tekst općih uputa i tekst uputa za rješavanje zadataka i označavanje točnih odgovora.

Uz svaku vrstu zadataka priložena je uputa za rješavanje. Važno je pažljivo pročitati te upute jer je u njima naznačen i način označavanja točnih odgovora.

Primjeri uputa za rješavanje pojedinih vrsta zadataka nalaze se u poglavlju *Primjeri zadataka*.

U zadacima zatvorenoga tipa (zadatci višestrukoga izbora) pristupnik mora označiti točne odgovore znakom X na listu za odgovore. Ako pristupnik označi više od jednoga odgovora, zadatak će se bodovati s 0 (nula) bodova bez obzira na to što je među označenima i točan odgovor.

U zadacima kratkoga odgovora pristupnik mora odgovoriti kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom) na za to predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici. Ako pristupnik pogriješi, treba precrtati netočan odgovor, staviti ga u zagradu, napisati točan odgovor i staviti skraćeni potpis pokraj točnoga odgovora.

2.4.3. Pribor

Tijekom pisanja ispita dopušteno je upotrebljavati isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom. Nije dopušteno upotrebljavati rječnike, gramatičke sažetke ni ostala pomagala.

2.5. OPIS BODOVANJA

Pristupnik u ispitu može ostvariti **55 bodova**.

Svaki točno označen odgovor na listu za odgovore u zadacima višestrukoga izbora donosi jedan bod. Uspješnim rješavanjem tih zadataka pristupnik može ostvariti 40 bodova.

Svaki točan odgovor u zadacima kratkoga odgovora donosi jedan bod. Uspješnim rješavanjem tih zadataka pristupnik može ostvariti 15 bodova.

Opis bodovanja prema vrsti zadataka prikazan je u tablici 8.

Tablica 8. Opis bodovanja prema vrsti zadataka

Zadaci višestrukoga odgovora	1 bod – točan odgovor 0 bodova – netočan odgovor ili nije označen odgovor ili su označeni dva i više odgovora
Zadaci kratkoga odgovora	1 bod – točan odgovor 0 bodova – djelomično točan odgovor, netočan odgovor ili izostanak odgovora

2.5.1. Vrednovanje prve ispitne cjeline

Točan odgovor na svaki zadatak u prvoj ispitnoj cjelini donosi jedan bod.

U prvoj ispitnoj cjelini moguće je ostvariti ukupno **20 bodova**.

2.5.2. Vrednovanje druge ispitne cjeline

Točan odgovor na svaki zadatak u drugoj ispitnoj cjelini donosi jedan bod.

U drugoj ispitnoj cjelini moguće je ostvariti ukupno **35 bodova**.

2.6. PRIMJERI ZADATAKA

U ovome su poglavlju navedeni primjeri zadataka. Uz svaki primjer zadatka navedena je uputa za rješavanje tih zadataka, točan odgovor, područje ispitivanja, potpodručje ispitivanja, obrazovni ishod koji se tim zadatkom ispituje te način bodovanja.

2.6.1. Primjer zadatka višestrukoga izbora

Zadatak višestrukoga izbora sastoji se od upute (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu), osnove (u kojoj je postavljen zadatak) te četiriju ponuđenih odgovora od kojih je jedan točan.

Upute za rješavanje zadataka višestrukoga izbora glase:

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Zadatak:

Quid facerem.

U kojemu je padežu podcrtana riječ?

- A. u nominativu
- B. u dativu
- C. u akuzativu
- D. u ablativu

TOČAN ODGOVOR: C

PODRUČJE ISPITIVANJA: 1. *Jezična pismenost*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: 1.1. *Gramatika*

OBRAZOVNI ISHOD: 1.1.2. Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje jednostavne i složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose. (SŠ (2) LJ A.2.1.)

BODOVANJE: 1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili nije označen odgovor ili su označeni dva i više odgovora

2.6.2. Primjer zadatka kratkoga odgovora

Zadatak kratkoga odgovora sastoji se od upute (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu) i osnove (najčešće pitanja) u kojoj je zadano što pristupnik treba odgovoriti.

Upute za rješavanje zadataka kratkoga odgovora glase:

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom).

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Zadatak:

Bella terra et mari civilia externaque toto in orbe terrarum saepe gessi,...

Kako glasi antonim podcrtane riječi?

TOČAN ODGOVOR: pax

PODRUČJE ISPITIVANJA: 1. *Jezična pismenost*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: 1.2. *Vokabular*

OBRAZOVNI ISHOD: 1.2.1. Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova kao i latinizme u hrvatskome jeziku. (SŠ (2) LJ A.2.2.)

BODOVANJE: 1 bod – točan odgovor

0 bodova – djelomično točan odgovor, netočan odgovor ili izostanak odgovora

2.7. PRIPREMA ZA ISPIT

Popis obrazovnih ishoda za svako područje i potpodručje ispitivanja pristupnicima može služiti kao provjera usvojenoga znanja.

Dobro poznavanje načina ispitivanja znatno će pomoći pristupnicima da uspješno riješe zadatke u ispitima.

Pristupnicima se savjetuje:

- proučavanje područja ispitivanja te primjera zadataka
- rješavanje oglednih ispita
- proučavanje ispitnoga kataloga.

Literaturu za pripremu ispita iz Latinskoga jezika čine svi udžbenici i priručnici koje je odobrilo Ministarstvo znanosti i obrazovanja.

Pristupnici se za državnu maturu također mogu pripremati proučavajući sve tekstove onih autora čija djela mogu biti u ispitima.

Izvorni latinski tekstovi dostupni su na: www.thelatinlibrary.com ili www.fh-augsburg.de/~harsch/augustana.html te na aplikaciji SPQR.

DODATCI ZA OSNOVNU RAZINU ISPITA

Popis odabranih izreka i poslovice

Ovaj prilog sadrži popis izreka i poslovice koje pristupnici trebaju znati i koje se mogu ispitivati u ispitu državne mature iz Latinskoga jezika na osnovnoj razini. Podrazumijeva se da pristupnici razumiju njihov kontekst i okolnosti u kojima su izreka ili poslovice danas primjenjive.

1. A limine.	25. Casus belli.
2. A priori.	26. Ceterum censeo Carthaginem esse delendam.
3. Ab initio.	27. Circulus vitiosus.
4. Ab ovo usque ad mala.	28. Condicio sine qua non.
5. Ab ovo.	29. Contra bonos mores.
6. Ad acta.	30. Corpus delicti.
7. Ad bestias.	31. Cui bono?
8. Ad hoc.	32. Cum grano salis.
9. Ad Kalendas Graecas.	33. De facto.
10. Ad litteram.	34. De gustibus non disputandum est.
11. Ad metalla.	35. De iure.
12. Ad personam.	36. Deus ex machina.
13. Ad rem.	37. Dignum laude virum Musa vetat mori.
14. Age, quod agis.	38. Divide et impera.
15. Alea iacta est.	39. Dulce et decorum est pro patria mori.
16. Alma mater.	40. Duobus litigantibus tertius gaudet.
17. Arti musices.	41. Eo ipso.
18. Audaces fortuna iuvat.	42. Errare humanum est.
19. Audiatur et altera pars.	43. Etiam tu, mi fili!
20. Aurora Mosis amica.	44. Ex abrupto.
21. Ave, Caesar/imperator, morituri te salutant.	45. Ex lege.
22. Bis dat, qui cito dat.	46. Ex officio.
23. Bona fide.	47. Exegi monumentum aere perennius.
24. Carpe diem.	48. Exempli gratia.

49. Expressis verbis.
50. Fama volat, scripta manent.
51. Festina lente.
52. Fiat iustitia, pereat mundus.
53. Graecia capta ferum victorem cepit
et artes intulit agresti Latio.
54. Hannibal ad portas.
55. Hic et nunc.
56. Hic Rhodus, hic salta.
57. Hoc loco.
58. Hodie mihi, cras tibi.
59. Homo novus.
60. Honores mutant mores.
61. Honoris causa.
62. Horribile visu.
63. In absentia.
64. In continuo.
65. In dubio pro reo.
66. In flagranti.
67. In margine.
68. In medias res.
69. In memoriam.
70. In praesentia.
71. In silvam ligna ferre.
72. In spe.
73. Incidit in Scyllam,
qui vult vitare Charybdim.
74. Iniuriam qui facturus est, iam fecit.
75. Inter nos.
76. Ipse dixit.
77. Ipso facto.
78. Ipso iure.
79. Labor omnia vincit.
80. Laconica brevitās.
81. Lapsus calami.
82. Lapsus linguae.
83. Laudator temporis acti.
84. Lege artis.
85. Licentia poetica.
86. Lupus in fabula.
87. Mala fide.
88. Manu propria.
89. Manus manum lavat.
90. Margaritas ante porcos.
91. Mel in ore, fel in corde.
92. Mens sana in corpore sano.
93. Modus vivendi.
94. Mortis causa.
95. Mutatis mutandis.
96. Ne quid nimis.
97. Nec Hercules contra duos.
98. Nihil agenti dies longus est.
99. Nihil obstat.
100. Noli turbare/tangere circulos meos.
101. Nomina sunt odiosa.
102. Non bene pro toto libertas
venditur auro.
103. Non omnis moriar.
104. Non plus ultra.
105. Non quis, sed quid.
106. Nosce te ipsum.
107. Nulla dies sine linea.
108. Nulla regula sine exceptione.
109. O tempora, o mores!
110. Obliti privatorum publica curate.
111. Omne vivum ex ovo.
112. Omnia praeclara rara.

113. Pacta sunt servanda.
 114. Panem et circenses.
 115. Parce tempori.
 116. Pars pro toto.
 117. Per acclamationem.
 118. Per aspera ad astra.
 119. Periculum in mora.
 120. Persona (non) grata.
 121. Piscem natare doces.
 122. Pleno titulo.
 123. Pollice presso.
 124. Pollice verso.
 125. Post festum.
 126. Post nubila Phoebus.
 127. Primus inter pares.
 128. Principiis obsta.
 129. Pro domo sua.
 130. Pro et contra.
 131. Pro forma.
 132. Quid pro quo.
 133. Qui tacet, consentire videtur.
 134. Quidquid id est, timeo Danaos
 et dona ferentes.
 135. Quod licet Iovi, non licet bovi.
 136. Quod nocet, saepe docet.
 137. Quorum (praesentia sufficit).
 138. Quot linguas calles,
 tot homines vales.
 139. Quousque tandem?
 140. Relata refero.
 141. Rem tene, verba sequentur.
 142. Repetitio est mater studiorum.
 143. Res nullius.
 144. Res, non verba.
 145. Ridendo dicere verum.
 146. Sapienti sat.
 147. Saxa loquuntur.
 148. Sero venientibus ossa.
 149. Si duo faciunt idem, non est idem.
 150. Si tacuisses, philosophus mansisses.
 151. Sine ira et studio.
 152. Sit tibi terra levis.
 153. Sit venia verbo.
 154. Status/In statu quo ante.
 155. Sua sponte.
 156. Sub iudice.
 157. Sub poena.
 158. Sub rosa.
 159. Sui generis.
 160. Sui iuris.
 161. Suum cuique.
 162. Tabula rasa.
 163. Tacite.
 164. Tertium non datur.
 165. Testis unus, testis nullus.
 166. Ubi tu Gaius, ego Gaia.
 167. Urbi et orbi.
 168. Ut desint vires, tamen
 est laudanda voluntas.
 169. Vade mecum.
 170. Varietas delectat.
 171. Venia docendi/legendi.
 172. Vice versa.
 173. Vis maior.
 174. Volens, nolens.
 175. Vulpes pilum mutat, non mores.

Popis odabranih kratica

Ovaj popis sadrži sve kratice koje pristupnici trebaju znati i koje se mogu ispitivati u ispitu državne mature iz Latinskoga jezika na osnovnoj razini.

OSOBNNA IMENA

A. – Aulus

App. – Appius

C. – Gaius

Cn. – Gnaeus

D. – Decimus

L. – Lucius

M. – Marcus

P. – Publius

Q. – Quintus

S. ili Sex. – Sextus

T. – Titus

Ti. ili Tib. – Tiberius

OSTALE KRATICE

a. a. – ad acta

add. – addenda

A. D. – anno Domini

a. m. – ante meridiem

aed. – aedilis

anon. – anonymus

app. – appendix

c. ili cap. – caput

cca. – circa

corr. – corrigenda

cos. – consul

dr. sc. – doctor scientiae

ed. – editor

e. g. – exempli gratia

etc. – et cetera

ex l. ili ex lib. – ex libris

f. – filius

ib. ili ibid. – ibidem

id. – idem

Id. – Idus

i. e. – id est

imp. – imperator

K. ili Kal. – Kalendae

l. ili lib. – liber

l. c. ili loc. cit. – loco citato

l. s. – locus sigilli

leg. – legatus

m. p. – manu propria

mr. sc. – magister scientiae

n. – nota

N. B. – nota bene

Non. – Nonae

non seq. – non sequitur

op. c. ili op. cit. – opus citatum

p. – pagina

p. m. – post meridiem

pont. max. – pontifex maximus

pr. – praetor

praef. – praefectus

proc. – proconsul

p. t. – pleno titulo

s. – senatus

sc. – scilicet

S. P. Q. R. – senatus populusque Romanus

tit. – titulus

tr. pl. – tribunus plebis

v. – vide

vol. – volumen

vs. – versus

v. v. – vice versa

